

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispytationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 An à Deo, vel à Christo sint instituta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

Voniam sacramenta non sunt res, aut signa mere naturalia, sed ex impositione pendunt: ideo duplicem causam requirunt, alteram quodammodo remotam & primam, quæ illa ad significandum imponat, & consequenter eorum essentiam seu essentialia principia instituat. Alteram proximè efficientem, & applicantem sacramentum. De priori egit Divus Thomas in his articulis, de posteriori vero in sequentibus, quorum materiam in seq. disp. comprehendemus. Nunc de priori causa duo breviter tractanda sunt: prima de facto, quæ fuerit. Deinde de possibili, quæ potuerit esse causa institutionis sacramentorum.

SECTIO I.

Utrum omnia sacramenta fuerint à Deo, vel à Christo Domino immediate instituta.

Prima sententia est hereticorum huius temporis, qui solam duo sacramenta dicunt esse à Christo instituta: quia de his tantum exiit manifestè mentionem in Scriptura: & reliqua, quæ in Scriptura non sunt expressè, vocat traditiones humanas. Sed si quis rectè consideret, illi non negant, Christum instituisse omnia sacramenta, quæ in lege noua esse existant, sed errant circa numerum sacramentorum. Contra quorum errorem q. 65. disputandum est.

Secunda sententia est quorundam Catholicorum, qui negant, Christum immediate instituisse omnia sacramenta, præsertim Confirmationem, & Extremam unctionem. Sed quia huiusmodi opiniones commodius tractabuntur, disputando de singulis sacramentis, ideo nunc illis prætermisiss, breuiter est adhibenda veritas. Et prius dicemus de sacramentis nouæ legis. postea de reliquis.

Dico primo. Christus Dominus immediate ac per se ipsum instituit omnia sacramenta nouæ legis. Conclufio est omnino certa ex definitione Concilij Trident. sess. 7. canon. 1. ubi sic inquit. Si quis dixerit sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo Domino nostro instituta, anathema sit. Vbi prætermisit Concilium illam particulam, immediate, & per se ipsum, & ideo non dixi absolute, conclusionem esse de fide, tamen hanc fuisse Concilij mentem vix potest dubitari. Primo ex proprietate sermonis. Nam quæ Christus immediate non præcepit, etiam si ab Ecclesia præcipiantur per potestatem ab ipso acceptam, non dicuntur esse præcepta à Christo, sed ab Ecclesia: ergo eadem ratione si non Christus immediate, sed Ecclesia per potestatem ab ipso acceptam, instituerit vel omnia, vel aliqua sacramenta, non posset proprie ac vere simpliciter dici, omnia sacramenta esse à Christo instituta. Cum ergo Concilium hoc absolute doceat, plane loquitur de immediata institutione. Secundo, quia idem Concilium eadem sessione, canone decimo tertio, longe aliter loquitur de caeremonijs, seu ritibus sacramentalibus, qui in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi solent, quos ab Ecclesia approbatos esse dicit, & consuetudine receptos, sentiens huiusmodi ritus esse ab Ecclesia approbatos & institutos per potestatem à Christo acceptam, vt expressè dixit sessione 21. capite secundo: ergo sentit, sacramenta non hoc modo, sed immediate fuisse à Christo instituta. Propter hanc enim causam longe aliter de sacramentis, quam de sacramentalibus loquitur. Quod egregie confirmari potest ex illo capite sessionis vigesimæ primæ, vbi ait, Perpetuo fuisse in Ecclesia potestatem,

communicabilis non esset. et otuit ergo suam potestatem Christus ministris communicare.

Art. præced. Respondeo dicendum, quod sicut dictum est. * Christus in sacramentis habuit duplicem potestatem. Vnam auctoritatis, quæ competit esse secundum quod Deus, & talis potestas nulli creatura potuit communicari, sicut nec diuina essentia. Aliam potestatem habuit excellentiæ, quæ competi ei secundum quod homo. Et talem potestatem potuit ministris communicare, dando scilicet eis tantam gratiam plenitudinem, vt eorum meritum operaretur ad sacramentorum effectus, vt ad inuocationem nominum ipsorum sanctificarentur sacramenta, & vt ipsi possent sacramenta institvere. & sine ritibus sacramentorum effectum sacramentorum conferre solo imperio. Potest enim instrumentum conuictum quantum suum fuerit, tanto magis virtutem suam instrumentum separatim tribuere, sicut manus baculo.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus non ex inuidia prætermisit potestatem excellentiæ ecclesijs ministris communicare, sed propter fidelium utilitatem, ne in hominem spem ponerent, & ne essent diuersa sacramenta. Ex quibus diuisio in Ecclesia oriretur: sicut apud illos, qui dicebant, Ego sum Paulus, ego autem Cephas, ego vero &c. vt dicitur prima ad Corinthios. 1.

Ad secundum dicendum, quod obiectio illa pro edita de potestate auctoritatis, quæ conuenit Christo secundum quod est Deus, licet & potestas excellentiæ possit auctoritas nominari, per comparationem ad alios ministros. Vnde super illud prima ad Corinthios. 1. Diuisus est Christus dicit glossa. * quod potuit eis dare auctoritatem Baptismi, quibus contulit ministerium.

Glossa ord. ib.

Ad tertium dicendum, quod ad hoc inconueniens erit ad id, ne scilicet multa capita in Ecclesia essent, Christus noluit potestatem suam excellentiæ ministris communicare. Si tamen communicasset, ipse esset caput principaliter, alij vero secundario.

COMMENTARIVS.

Hanc questionem tetigimus etiam loco supra citato: & iterum in sequenti disputatione eam attingemus, nunc, quod ad litteram Diui Thomæ attinet, solum occurrit considerandum, quod D. Thom. respondeat secundo argumento, quod in hunc modum proposuerat. Maius est iustificare impium, quàm creare cælum, & terram, sed Christus non potuit communicare ministris, quod crearent cælum & terram: ergo nec quod iustificarent impium. Respondet autem, argumentum hoc procedere de potestate auctoritatis, quæ conuenit Christo secundum quod est Deus. Quæ solutio non videtur euacuare totam argumenti difficultatem. Nam eadem proportione vrgeri potest argumentum: quia maius est iustificare, quam creare, sed potestas instrumentalis creandi non potest communicari: ergo nec potestas instrumentalis iustificandi. Cui argumento, si vera sunt quæ supra diximus, facile responderi potest, negando Minorem: sed iuxta mentem D. Tho. dicendum videtur, maiorem propositionem intelligendam esse de potestate iustificandi per propriam auctoritatem, non vero de potestate instrumentaria. Et ratio reddi potest, quia licet creatio & iustificatio æqualem potentiam requirant in principali operante: iustificatio tamen est opus maioris misericordiae, vt Aug. dixit, tract. 72. in Ioan. At quia in causa instrumentaria non reperitur hic excessus respectu iustificationis, & aliunde creationis opus (iuxta hanc sententiam) habet specialem difficultatem propter modum, quo fit ex nihilo & sine concursu subiecti: sed de hoc alias.

Quam vim habeat solutio D. Th.

tem, vt in sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, possit ea mutare, vel mutare, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate magis expedire iudicaret. In quibus verbis illud maxime ponderandum est, Salua illorum substantia, quo aperte docet Concilium, Ecclesiam nullam habere potestatem ad mutandam substantiam sacramentorum, vt pote, quod non fuerint ab ea proxime instituta: neq; in ea vllam potestatem accepit. Supponit ergo, Christum ipsum tradidisse Ecclesie sacramentorum substantiam, eamq; immutabilem esse voluisse. Hoc autem ipsum fuit, sacramenta immediate instituire. Denique de institutione sacramentorum, quod fuerit à Christo mediate vel immediate, nullum erat dubium, neq; aliquis vnquam negauit, omnia sacramenta esse à Christo instituta alterutro ex dictis modis. Quod ergo ab aliquibus reuocabatur in dubium, neq; scilicet omnia essent à Christo immediate instituta, voluit docere Concilium. Et ideo inferius sessione 24. can. 1. de Extrema vntione, de qua maxime dubitari poterat, definit, illam esse à Christo institutam, & à Sancto Iacobo promulgatam. Qua distributione satis declarat, se loqui de immediata institutione.

Secundo, hæc definitio Concilij habet fundamentum in Scriptura, in qua institutione duorum sacramentorum à Christo traditas clare & expresse habemus, scilicet Baptismi, & Eucharistie. Matth. 26. & 28. de duobus vero alijs, scilicet Penitentia, & Ordine. Quamuis non sit tam aperta materia & formæ expressio, tamen de Penitentia satis significata est illis verbis Ioan. 20. Quorum remisistis peccata, remittuntur eis. De Ordine vero in illis. Hoc facite. Matth. 26. & ex his à paritate rationis intelligimus, reliqua omnia, quæ sunt vera, ac propria sacramenta, eodem modo esse à Christo instituta. Quamuis eorum institutio scripta expresse non sit, quia ex traditione Ecclesie habemus in hoc omnia sacramenta esse æqualia, atque omnia pertinere ad Ecclesie fundamenta, quæ immutabilia esse oportuit. Et confirmatur, quia si aliquis præter Christum potest existimari institutor alicuius sacramenti, maxime Apostoli: sed Apostoli in Scriptura non dicuntur institutores, sed dispensatores sacramentorum, & ministri Christi, ad Corinth. 3. Quid est Paulus? Quid vero Apollos? Ministri sunt eius, cui credidistis, & cap. 4. Sic nos existimet homo, vt ministros Christi: & dispensatores mysteriorum Dei. 1. Pet. 4. Sicut boni dispensatores multiformis gratie Dei.

Tertio, ex Patribus, Ambros. 4. de sacramen. cap. 4. Author sacramentorum quis est, nisi Dominus Iesus? Augustinus Epist. 118. c. 1. Primum (inquit) tenere te volo Dominum nostrum Iesum Christum leni iugo suo nos subdidisse, & sarcinæ leui. Vnde sacramentis numero paucissimis, obseruatione facillimis, significatione præstantissimis, societatem noui populi colligauit, sicuti est Baptismus Trinitatis nomine consecratus, communicatio corporis & sanguinis ipsius: & si quid aliud in scripturis canonicis commendatur. Quæ vltima verba cum debito moderamine interpretanda sunt. Videtur n. eis August. significare, solum ea sacramenta esse à Christo instituta, quæ in Scriptura continentur. Et difficultatem augent verba, quæ paulo post subdit: Illa autem, quæ non scripta sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum orbe obseruatur, dantur intelligi, vel ab ipsis Apostolis, vel plenarijs Concilijs, quorum est in Ecclesia saluberrima autoritas, commendata, atque flatuta recineri. Hæc vero vltima verba in primis non sunt intelligenda de sacramentis, nulla enim sunt (vt dixi) ab Apostolis, vel Concilijs instituta, sed de alijs quibusdam ceremonijs, quas vniuersa seruat Ecclesia, vt sunt celebratio Paschatis, & alie similes, in quibus August. ponit exemplum. Deinde non est

Franco. Suarez Tom. 3.

vniuersaliter intelligendum, omnia, quæ in Scriptura sacra non continentur, esse ab hominibus instituta: & non immediate à Christo: nam aliqua potuerunt Apostoli ab ipsius Christi ore accipere, & Ecclesie tradere: etiam si scripta non sint, docuit hoc loco D. Thom. art. 2. ad 1. dicens, omnia, quæ sunt de necessitate sacramentorum, esse à Christo instituta, & licet non sint omnia tradita in scripturis, ea tamen habere Ecclesiam ex familiaris Apostolorum traditione. Quod ideo D. Tho. dixit, quia, licet omnia sacramenta habeant in Scriptura aliquod fundamentum, non tamen omnium institutio est ibi sufficienter expressa, seclusa traditione.

Dices, si ea, quæ traditione habentur, interdum creduntur manasse immediate à Christo, interdum vero ab Apostolis, vel Ecclesia, quomodo iudicare possumus, quando traditio est prioris generis, aut posterioris? nam ex sola antiquitate discerni non possunt. Quamquam n. August. lib. 4. de Baptismo, c. 24. dicat, Quod vniuersa tenet Ecclesia, nec à concilijs institutum, sed semper retentum est, non nisi autoritate Apostolica traditum rectissime creditur, licet (inquam) hoc verum sit, fieri tamen potest, vt hæc nitantur autoritate Apostolica, aut tamquam promulgante Christi voluntatem & institutionem, aut tamquam influente & ordinante. Et in hoc diiudicando magna est difficultas. Quia ex sola antiquitate, vt dixi, discerni non potest. Et ideo obseruanda primo est materia traditionis. Nam si pertineat ad substantialia fundamenta fidei seu Ecclesie, signum est ab ipso Christo manasse immediate, quia solus ipse est author fidei & Ecclesie: & huiusmodi est traditio, de qua nunc agimus. Deinde ipsamet traditio consulenda est: ipsa n. seipsam manifestat, qualis sit, quia nimirum simul tradit, & docet suam originem. Vt in presenti non solum ex traditione habemus sacramenta, sed etiam eorum originem, scilicet Christi institutionem. Deniq; Ecclesie autoritate, & definitione, seu communi consensu de origine vnuscuusq; traditionis iudicandum est. Atq; in hunc modum exponendus etiam est alius locus Augustini lib. 3. de Doctrin. Christ. c. 9. vbi agens de sacramentis nouæ legis, inquit: Quædam pauca pro multis, eademq; factu facillima, & intellectu augustissima, & obseruatione castissima, ipse Dominus, & Apostolica tradidit disciplina. Intelligit enim Dominum tradidisse, vt eorum authorem, Apostolos vero, vt promulgatores. Est etiã alius locus non facilis apud Cyprian. qui in eundem sensum trahi, ac pie exponi debet. Nā in serm. de lotionem pedum, postquam de Eucharistie sacramento rectissime dixit, & author, subdit deinde. In cæteris homines Spiritum sanctum habuere doctorem, & sicut par est Spiritui sancto & Christo diuinitas, ita in suis institutis æquæ est autoritas, & potestas, nec minus ratum est, quod dictante Spiritu sancto, Apostoli tradiderunt, quod ipse tradidit, & in sui commemorationem præcepit. Qui locus primum ita potest exponi: vt licet in illis primis verbis: Ipse summus sacerdos sui est sacramenti institutor & author, in singulari de sacramento loquatur, non tamen de vno definito, sed de quolibet: atq; adeo de omnibus sacramentis nouæ legis: nam ibidem plane docet, Baptismum, Penitentiam, & alia esse à Christo instituta. Cui ergo subdit. Reliqua tradita esse ab hominibus. Spiritu sancto dictante, nõ intelligit de sacramentis, sed de alijs ritibus, & ceremonijs. Vel si aliqua est constituenda differentia inter Eucharistiam & alia sacramenta, nõ est ponenda in institutione, seu materie & formæ designatione, sed in promulgatione, & vsu. Nam sacramentum Eucharistie, non solum per se instituitur, sed etiã per se conficere Christus voluit, quod in nullo alio sacramento fecisse constat. Nam, licet probabile sit, aliquos per se ipsum baptizasse, id tamen in Scriptura non legitur. &

tur: & quamvis etiam Apostolos Sacerdotes ordinaverit, non tamen proprie conferendo sacramentum, sed percellente potestate illis verbis, Hoc facite, &c. & illis, Accipite Spiritum sanctum, quorum remissionis peccata remittuntur eis. Fuit etiam in hoc singulare Eucharistiae sacramentum, quod non solum Christus tradidit, sed etiam accepit. Denique aduertit recte D. Tho. in 4. dist. 23. quaest. 1. art. 4. quæstionum. 3. ad primum & secundum, in Scriptura explicatus tradita esse quædam sacramenta, quæ sunt præcipua: & magis necessaria: alia vero per Apostolos fuisse tradita, quæ à Christo fuerint et instituta: & ibidem pie exponit Catholicos auctores dicentes, quædam sacramenta esse ex institutione Apostolorum, quæ per institutionem intelligant promulgationem.

Quarto, afferre possumus rationes & congruentias: ob quas Christus hanc institutionem sacramentorum sibi soli referuauit. Primo, quia hæc institutio pertinet ad quamdam excellentiæ potestatem, quam decuit soli humanitati Christi communicari propter singularem eius dignitatem, & excellens meritum. Nunc non agimus, an hæc potestas alijs hominibus communicari potuerit: & ideo non vtimur rationibus sumptis ex rei possibilitate, sed ex decencia. Secundum indicat D. Tho. hic art. 4. ad 1. dicens, Christum per se solum instituisse sacramenta propter fidelium utilitatem, ne in homine spem ponerent. Vnde, sicut fides Christi Dei hominis est necessaria ad salutem, & in lege noua oportet, ut sit explicita, ita etiam decuit, ipsum esse auctorem sacramentorum, in quibus fit huius fidei professio, & per quæ applicatur hominibus gratia, & iusticia propter merita Christi. Tertiam addit D. Tho. eodem loco, scilicet, ne varia sacramenta multiplicarentur, ex quo facile nasci poterant diuisiones, & schismata in Ecclesia. Quartam addit ibid. solut. ad 3. quia solus Christus est caput Ecclesie, cuiusq; institutor & auctor, & ideo ad eum pertinuit illius iacere fundamenta, & dare sensibilia signa, quibus homines in hac Ecclesia congregarentur, & ab alijs congregationibus secernerentur. Nam licet sacramenta sola non sufficiant ad discernendam Ecclesiam, & ad veritatem & unitatem eius iudicandam, nisi simul alia concurrant, præsertim coniunctio cum Christi Vicario in terris per fidem & obedientiam, sunt tamen vnum ex præcipuis signis & maxime necessarijs ad fideles in vno corpore Ecclesie congregandos, ut August. dixit 19. contra Faull. c. 11. & ideo fuit valde conueniens per Christum immediate tradi.

Sacramenta veteris legis omnia à Deo immediate instituta

Dico secundo, Sacramenta veteris legis omnia fuere ab ipso Deo immediate instituta. Conclusio est certa, nam de circumcisione constat ex Genes. 17. de reliquis vero ex toto Exodo, & Leuitico. Nam sicut illa lex diuina fuit, ita sacrificia, & sacramenta eius ab ipso Deo sunt tradita. Nam quod Io. 1. dicitur, lex per Moysen data est, intelligitur tamq; per ministrum, & promulgatorẽ tantum: & ideo semper in Exodo Leuitico præmittitur, Dixit Dominus ad Moysen, & eadẽ ratione non refert, quod per angelos data fuerint illa sacramenta, sicut et per eos data fuit illa lex, teste Paulo, quia etiam ipsi non erant nisi ministri & legati, per quos Deus suam voluntatem ostendebat. Institutio ergo ipsa diuina fuit, solumq; Deum habuit proprium auctorem. Ratio huius assertionis præcipua est, quia Deus voluit lege, ac caeremonijs à seipso latis, populum illum singulariter sibi coniungere, & à ritu gentium segregari. Deinde, quia quod ad circumcissionem attinet, cum in ea data esset gratia ad remittendum originale peccatum, necessaria erat auctoritas, & promissio diuina: quod vero spectat ad alia sacramenta illius legis, quamuis hoc sensu vacua essent, quod in eis non daretur gratia præter meritum suscipientium, erant tamen quodam modo grauia mysteriorum & sacramentorum nouæ legis, quæ in illis præfigurabantur, & præmittebantur: & ideo et-

iam in illorum institutione erat necessaria diuina sapientia, & auctoritas illa quæ futura mysteria cognosceret & accomodatis signis posset iudicare hæc, quæ potestate haberet promittendi talia mysteria, & gratiam per sacramenta legis nouæ conferendam.

Dices, Ergo quoad institutionem & auctorem eius fuerunt digniora vetera illa sacramenta quam noua, quia illa tradita sunt à Deo, ut Deus est per diuinitatem: hæc vero à Christo homine per humanitatem: Respondetur negando consequentiam, quia, licet Christus per humanitatem instituerit nostra sacramenta, hoc tamen non excludit, quin prima & principalis causa & ratio huius institutionis fuerit voluntas diuina, ad quam Christus ut homo, suam humanam voluntatem conformabat: atq; ita in hoc est quædam æqualitas inter vetera & noua sacramenta: in hoc autem nostra superant, quod illa per purum hominem immediate data sunt: hæc vero per hominem Deum. Item, quod circa illorum institutionem, nullam potestatem, vel auctoritatem habuit ille homo, per quem à Deo data sunt, sed nudum ministerium promulgandi voluntatem diuinam, in nostris vero sacramentis instituentis simul cum diuina voluntate & auctoritate, intercessit voluntas Christi hominis, qui etiam ut homo, id est, in humanitate sua habuit potestatem excellentiæ, quæ, sicut potest leges ferre, & gratiam dare, ita etiam sacramenta potuit instituire, & gratiam per eam dandam promittere, & ad ea suscipienda obligare. Quod quidem pertinet ad dignitatem humanitatis assumptæ, & sacramentorum dignitatem non minuit, sicut, quod nunc datur gratia per sacramenta, pertinet ad ipsorum sacramentorum dignitatem, nihil minuit de perfectione & dignitate ipsius gratiæ, cum semper principalis eius auctor sit Deus.

Excellentia institutionis veteris sacramenti.

Dico tertio, Etiam sacramentum legis nature fuit ab ipso Deo immediate institutum. Contra hanc assertionem videtur scribere So. in quarto, distinctione quinta, quæstione prima, articulo secundo, qui in hoc ponit differentiam inter legem nature, & veterem ac nouam, quod in his sunt sacramenta à Deo instituta, non vero in illa. Quia sacramenta (inquit) illius legis, neque habebant virtutem conferendæ gratiæ, nisi implicite & valde obscure. Sed ipse procedit in ea sententia, quæ negat fuisse in ea lege institutum externum ac sensibile remedium originale peccati, tamen supponendo, ut supra docuimus, fuisse in ea lege aliquod sacramentum, in quo dabatur gratia & debebatur originale peccatum, necessario dicendum est, illud manasse ex diuina institutione, quia nullus poterat talem medicinam adhibere peccato originali, nec gratiam sub tali signo promittere, nisi solus Deus, vel ex commissione eius: non potest autem apparenti aliquo fundamento dici hoc fuisse alicui homini commissum: nam si hoc in lege veteri, & noua factum non est, nec fieri decuit, multo minus in lege nature fieri oportebat. Dices, Tunc non fuit à Deo determinatum aliquod signum, sed voluntate humana determinabatur: & verisimile est, ut supra dixi, fuisse tunc potestatem in fidei re publica definendi huiusmodi signum seu caeremoniam, & obligandi fideles ad vtendum illo signo, & non alio: ergo institutio talis signi erat humana, & non diuina. Respondetur, argumentum solum concludere, institutionem Dei, non fuisse eiusdem modi, cuius fuit in lege veteri, vel noua: non tamen quod non fuerit diuina institutio, Deus n. voluit & instituit, ut signo aliquo sensibili applicaretur remedium originale peccati per externam fidei professionem, & applicationem, in qua gratia daretur: hoc n. non fuit inuentum humanum, sed diuinum. Liberum autem reliquit hominibus, ut hoc, vel illo signo vterentur. Vnde solum fit, determinationem signi fuisse ex voluntate humana, vel priuata, vel publica: non tamen ipsam sacramenti institutionem.

Immediata sacramenti legis nature auctoritas fuit Deus.

Obedi.

Responso.

